

Jar kirke 30.03.2025

Preken, vigslingsgudstjeneste 3. søndag i fastetiden, Luk 22,28-34

Nåde være med dere og fred fra Gud vår Far og Herren Jesus Kristus. Midt i forferdelige kriger og fortvilte mennesker på flukt; midt i forelskelser og barnedåper, midt i klimarapporter og våren som baner seg vei vakrere enn noensinne; midt i alt som er. Nåde være med dere.

Det er tredje søndag i faste, og denne søndagens barske tekster maler fram hard konfrontasjon med Satan og livets kamper, og med våre egne svik og nederlag. Da er det perfekt at vi nærmest begynner gudstjenesten med dåpen til Julie. Vi feirer hennes komme til verden, feirer et nytt lite medlem i den verdensvide kirke; takker for at Guds frelsende nåde og kjærlighet øses over henne uten at hun har gjort noe annet enn å være til. Julie er den som i dag tydeligst viser oss den nåden og kjærligheten vi alle avhenger av og er gitt av Gud. Ta imot.

Dagens tekst står hos evangelisten Lukas i det 22.kapittel:

"Men det er dere som har blitt hos meg i prøvelsene mine. Og nå overdrar jeg riket til dere, slik som min Far har overdratt det til meg, for at dere skal spise og drikke ved mitt bord i mitt rike og sitte på troner som dommere over Israels tolv stammer.

Simon, Simon! Satan har krevd å få sikte dere som hvete. Men jeg ba for deg at din tro ikke måtte svikte. Og når du en gang vender om, da styrk dine brødre!» Peter sa: «Herre, med deg er jeg beredt til å gå både i fengsel og i død.» Men Jesus svarte: «Jeg sier deg, Peter: Før hanen galer i natt, skal du tre ganger ha nektet at du kjenner meg.»

Jeg synes det er helt utrolig at den første kirkens ledere lot disse tekstene stå som dette! At ikke Peter og de andre pyntet og fikset litt, så både Jesus og de selv skulle komme litt bedre ut av det! Det kunne jo vært litt mindre tydelig at denne ledergruppa rundt Jesus ofte ikke skjønner bæret av prosjektet hans! At de sovner når han ber dem våke med seg. At de kranbler om posisjoner og privilegier. At de stikker av. Men for meg framstår evangeliene enda mer troverdige, nettopp på grunn av at alt dette er med.

Peter, sjefsdisippelen, er den mest synlige disippelen; full av energi og følelser, stor i kjeften og rask til å handle. Jesus anerkjenner flere ganger Peters ord og handlinger, og forbereder ham på stort lederansvar i kirken. Også i dagens tekst anerkjenner Jesus hvordan disiplene har vært hos ham i hans prøvelser, og han nærmest gir stafettpinnen for Guds rike videre til dem. Samtidig konfronterer Jesus også Peter nådeløst med hans svik og nederlag – også de som Peter enda ikke har vært gjennom. Jesus forteller Peter at han ber for ham, og så sier han: «og når du en gang vender om, da styrk dine brødre!» Jesus forutsier at Peter skal svikte fundamentalt samme natt, og tre ganger blånekte for at han kjenner Jesus, for å

redde sitt eget skinn. Men han forutsier også at Peter skal angre på det han har gjort, og «vende om»; komme tilbake til Jesus, og at han da skal styrke de andre disiplene?! Å svikte grovt er altså ikke kroken på døra hos Jesus – det går an å se sine egne svik i hvitøyet, vende om, og komme tilbake. Det var forskjellen på Peter og Judas; disippelen som virkelig forrådte Jesus. Kanskje er det nettopp en leder som gjør det Peter gjorde – svikte, angre, komme tilbake - som har troverdighet og kan styrke de andre? Jeg for min del kjenner at jeg har lettere for å stole på og respektere mennesker som innrømmer sine feil og tar oppgjør med dem, enn mennesker som tilsynelatende aldri gjør feil og har alt på stell; for ingen av oss har vel det?

Dagens tekst er del av Jesus sine avskjedsord til de tolv. De har hatt det som skal bli deres siste måltid sammen i påskeuken; Jesus har fortalt dem at en av dem skal forråde ham, og disiplene begynner å krangle om hvem det er snakk om. Stemningen må ha vært ganske intens og rar den kvelden. Denne krangelen skilr så ifølge Lukas over i en «strid mellom dem om hvem som skulle regnes som den største.»

Konkurranse og kamp om posisjoner, status og rang er altså ikke av ny dato, heller ikke blant troende mennesker; vi har sett nok av eksempler opp gjennom historien på det. I dagens tekst starter det med å jakte på den skyldige – det ville jeg nok selv også vært veldig opptatt av i en sånn situasjon dessverre – altså finne skurken, som da er nederst på stigen, og så få på plass resten av hierarkiet: Hvem er størst, viktigst, mest populær, flinkest, best, nærmest Jesus?

Julie har allerede minnet oss på at Gudsriket er et slags bakvendtland, der de minste er de største, og vi alle stiller likt overfor Gud; ingen kan prestere eller fortjene seg til topplasseringer i Guds rike. Alle er vi skapt i Guds bilde, fulle av gode muligheter og elsket like mye av Gud. Vi må bare tåle at vi trenger nåden (denne grenseløse kjærligheten og tilgivelsen fra Gud) og tro at vi er verdt den, for alle er vi også syndere.

Fastetiden minner oss på nettopp det: At vi må tåle at vi trenger nåden fra Gud og tro på at vi er verdt den. Alle de tre tekstene i dag maler fram bildet av kampen i oss og i verden mellom Gud og det onde, her kalt Satan. Satan er ikke et troll fra eventyrene eller et skummelt vesen med horn og hale som står og rører i gryta si. Satan er makten som spiller på det demoniske i oss alle, som nærer egoismen, frykten, selvgodheten, selvforakten, likegyldigheten, grådigheten. Det betyr ikke at vi skal tenke om oss selv eller andre som besatt av Djevelen, eller lete etter demoner bak hver busk eller hvert hushjørne. Men det handler om å ta ondskapen i oss og i verden på alvor. Ikke dyrke den, men heller ikke fortie den og late som den ikke finnes.

I en norsk kontekst er det stort sett fantasy litteraturen, serieskaperne, satanister; kanskje karismatiske litt ekstreme kristne miljøer, som forholder seg til en ond makt og onde ånder. Men vi trenger ikke gå lenger enn til dagens nyhetsbilde eller et søk innover i oss selv, for å se at dette er virkelighet. Jeg tenker at for å håndtere dette klokt, er det viktig å ha klart for

oss to ting: 1. Ondskaper – en ond makt – finnes og må tas på alvor. 2. Skillet mellom godt og ondt går ikke mellom mennesker, religioner, kulturer eller land, men inni oss alle.

Om to uker skal vi igjen ha Potterpåske her i Fagerborg, der vi ser alle filmene på storskjerm gjennom to netter, spiller rumpeldunk og lager tryllestaver, løser Potterquiz og har Pottergudstjeneste, og fordyper oss i Potteruniverset ut fra et kristent perspektiv.

Fortellingen om Harry Potter er for meg noe av klokeste som er skrevet om kampen mot det onde. I disse bøkene er den onde makten personifisert (slik den også er i Ringenes Herre, Star Wars og andre fantasy-fortellinger) i den onde fyrst Voldemort, og Voldemort vet å spille på de mørkeste sidene i folk. Voldemort øker sin makt gjennom frykt, splitt-og-hersk, hierarki, løgn, krav om absolutt lydighet, vold og drap. Det kan virke nytteløst å kjempe mot ham. Men den sterkeste kraften i Potteruniverset er den kjærligheten som gir seg selv for å redde det man elsker.

Harry har et berømt lynarr i pannen. Det fikk han da Voldemort prøvde å drepe ham som spedbarn. Voldemort sendte ut drapsforbannelsen Avada kadavra, men Harrys mamma kastet seg imellom for å redde gutten sin. Lily døde, men Harry overlevde; for alltid merket med lynarret, som både minnet ham på ondskaper, lidelsen og dødens realitet i vår verden, men også minnet ham på den kjærligheten som ofret seg for ham og gjennom det ga ham et vern i kampen mot det onde.

I dag har jeg tegnet Julie med korsets tegn, som viser at hun tilhører den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus. Korset er vårt lynarr, som både minner oss på ondskaper og dødens realitet i vår verden, og på kjærligheten som er sterkere enn døden; i Jesus Kristus, korsfestet og oppstanden – den Gud som ga seg selv for oss og elsket oss inn i døden og ut på den andre siden. Som vi sier i vår nattverdsliturgi: Ham være ære for kjærligheten som er sterkere enn døden.

Vi som er samlet her har ulike liv, personligheter og bagasje knyttet til tro og livssyn. Noen blant oss har hørt mer enn nok om synd og ondskap i oss selv, og kjenner på fordømmelse og selvforakt; da er kanskje utfordringen for deg å høre noe annet og nytt ut fra dagens tekster, eller ta en samtale med en av oss prestene eller diakonen vår. Andre blant oss vi har lært at Gud og mennesker er glade i oss og møter oss med nåde; da har vi ikke vondt av å bli minnet på mørkesidene vi også har. Det gjør jo faktisk Guds kjærlighet og nåde enda større; at vi er elsket med alt vi rommer.

Fastetiden forteller oss at vi må tåle at vi trenger nåden, og tro på at vi er verdt den. Tro på at Guds kjærlighet og nåde er gitt oss, i Jesus Kristus, korsfestet og oppstanden. Og at den utfordrer oss på å stå opp mot urett og ondskap, og forenes med Jesus i kampen for livet i vår verden. Det er bare å sette i gang. Fortsatt velsignet fastetid!

Biskop Sunniva